

Maurice Blanchot

Gelmekte Olan Kitap

Türkçesi: Zeynep Turan

İÇİNDEKİLER

I. Sirenlerin Şarkısı

I. HAYALİ OLANLA KARŞILAŞMA.....	9
II. PROUST'UN DENEYİMİ	18
1. YAZININ GİZEMİ.....	18
2. OLAĞANÜSTÜ SABİR.....	26

II. Yazınsal Mesele

I. "İYİ BİR SON SÖZ KONUSU OLAMAZ"	37
II. ARTAUD	45
III. ROUSSEAU	53
IV. JOUBERT VE UZAY.....	63
1. KİTAPSIZ YAZAR, YAZISIZ YAZAN	63
2. MALLARMÉ'NİN İLK VERSİYONU	71
V. CLAUDEL VE SONSUZLUK	83
VI. KÂHİN SÖZÜ.....	98
VII. GOLEM'İN SIRRI.....	108
VIII. EDEBİ SONSUZLUK: ALEF	117
IX. ŞEYTANIN BAŞARISIZLIĞI: YETENEK.....	121

III. Geleceği Olmayan Bir Sanata Dair

I. EN UÇ NOKTADA	133
II. BROCH.....	138
1. "UYURGEZERLER": MANTIKLI BİR SERSEMLİK.....	138
2. "VERGILIUS'UN ÖLÜMÜ": BİRLİK ARAYIŞI	144

III. YÜREK BURGUSU	157
IV. MUSIL.....	167
1. KAYITSIZLIK TUTKUSU.....	167
2. “ÖTEKİ DURUM”UN DENEYİMİ.....	175
V. DİYALOĞUN İSTIRABI.....	187
VI. ROMANA ÖZGÜ BERRAKLIK.....	197
VII. H. H.....	204
1. KENDİNİN PEŞİNDE	204
2. OYUNLARIN OYUNU	214
VIII. GÜNLÜK VE HİKÂYE	226
IX. HİKÂYE VE SKANDAL.....	233

IV. Edebiyat Nereye Gidiyor?

I. EDEBİYATIN KAYBOLUŞU	239
II. SIFIR NOKTASINI ARAMAK	248
III. “ŞİMDİ NEREYE? ŞİMDİ KİM?”	258
IV. SON YAZARIN ÖLÜMÜ.....	267
V. GELMEKTE OLAN KİTAP.....	274
1. ECCE LIBER.....	274
2. YAZINSAL UZAMIN YENİ BİR YORUMU.....	287
VI. GÜÇ VE GÖRKEM.....	301

I.

HAYALİ OLANLA KARŞILAŞMA

Sirenler gerçekten de şarkı söylüyor gibiydiler; ancak hoşnut etmeksizin, yalnızca ne yönde gidilirse şarkının gerçek kaynağına ve gerçek mutluluğa açılabileceğini ima edecek kadar. Bununla birlikte, henüz gelmekte olan bir şarkının mükemmel olmayan bu haliyle denizciyi şarkının gerçekten başlayacağı alana yönlendiriyorlardı. Dolayısıyla onu kandırmış sayılmazlardı, gerçekten de hedefe götürüyorlardı. Fakat o yere bir kez ulaşıldığında ne olacaktı? Bu yer neresiydi? Müziğin kendisinin dahi dünyanın hiçbir yerinde olmadığı kadar kesin biçimde yok olduğu, hem kaynak hem köken olan bu bölgede ancak yok olunabilirdi: Kullakları tıkalı canlıların boğulduğu; sirenlerin de, iyi niyetlerinin bir göstergesi olarak, günün birinde yok olacakları bir deniz.

Sirenlerin şarkısı ne türden bir şarkıydı? Kusuru neydi? Bu kusur neden onu bu denli güçlü kılıyordu? Kimileri onun şüphesiz doğal (doğal olmayan bir gürültü var mıydı ki?) ancak doğanın hududunda, insana her bakımdan yabancı, mırıltı halinde ve insanda yaşamın normal koşullarında tatmin edilemeyecek uç noktalarda bir düşme arzusu uyandıran beşeriyet dışı bir şarkı olduğunu söyleyip durdular. Başkalarıysa esas garip olanın bu büyülenme olduğunu dile getirdiler: Aslında tek yaptığı insanların bilindik şarkısını yeniden söylemekti; kadını güzelliğinin yansıması nedeniyle son derece güzel olan sirenler insanlar gibi şarkı söyleyen yaratıklar olduğundan şarkıyı öylesine tekinsiz bir hale getiriyorlardı ki onu işitenlerde insana ait her türlü şarkının beşeriyet dışı olduğu şüphesi uyanıyordu. Öyleyse, kendi şarkılarına tutkuyla bağlı insanların mahvoluşu bu ümitsizlikten mi

ileri geliyordu? Hayranlığa çok yakın bir ümitsizlik... Sıradışı ve tabiri caizse hayali güçler tarafından gerçekleştirilmiş biçimde söylenen bu gerçek, ortak, gizli, basit ve gündelik şarkıda hemen fark etmeleri gereken olağanüstü bir şeyler vardı. Bir kez duyulduğunda her sözüyle girdaplar yaratan ve orada kaybolmaya güçlü biçimde davet eden bir girdabın şarkısı...

Şunu unutmamak gerekir ki bu şarkı, riskin ve cüretkâr eylemlerin insanı olan denizcilere hitap ediyordu ve kendisi de bizzatı bir deniz yolculuğuydu: Bir mesafeydi; ve ortaya çıkardığı şey bu mesafeyi katetme, şarkıyı şarkıya ulaşma hamlesi ve bu hamleyi de en büyük arzunun bir ifadesi haline getirme ihtimaliydi. İlginç bir deniz yolculuğu; fakat hedefi neydi? Kendisine yaklaşanların yalnızca yaklaşmakla kaldıklarını ve vaktinden erken bir yorumla, "İşte, işte demir atacağım yer burası!" diyerek sabırsızlıklarının kurbanı olduklarını düşünmek mümkündü. Başkaları içinse aksine geç kalınmıştı, hedef daima geride kalmıştı. Bu büyülenme hali, esrarengiz bir vaatle kişileri kendilerine, insani şarkılarına, hatta şarkının özüne ihanet etmeye açık hale getiriyordu. Olağanüstü bir öte umudu ve arzusu uyandırarak yapıyordu bunu ve bu öte yalnızca bir çöldü; tıpkı müziğin anavatanının müzikten arı yegâne yer oluşu gibi bir çoraklık ve kuraklık bölgesi; sessizliğin, tıpkı gürültü gibi, sahip olduğu her şeyi, şarkıya erişimin tüm yollarını kavurup yaktığı bir çöl... Dolayısıyla, enginliklerin bu davetinde bir kötülük ilkesi aranabilir miydi? Sirenler, alışlagelmiş yorumların bizi ikna etmeye çalıştığı üzere, yalnızca kulak verilmemesi gereken birtakım yanlış sesler, yalnızca kurnazların ve hilekârların karşı koyabildiği baştan çıkartıcı bir aldatmaca mıydılar?

İnsanlar oldum olası Sirenleri açıkça yalancılıkla suçlayarak itibarsızlaştırmaya yönelik pek de soylu olmayan bir çaba içinde olmuşlardır: Sirenler şarkı söylediklerinde yalancı, iç çektiklerinde aldatıcı, kendilerine dokunulduğunda hayali, her halükârda namevcuttular. Öylesine çocuksu bir namevcudiyettir ki bu Odisseus'un sağduyusu onları yok etmeye yeter.